

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 2259/98

בפני: כבוד הנשיא א' ברק

המערערת: מרים ג'אנח

נ ג ד

המשיב: מינהל מקרקעי ישראל - מחוז מרכז

ערעור פסלות שופט על החלטתה של כב' השופטת
דליה גנות, מבית משפט השלום ברמלה, מיום
22.3.98, בתיק אזרחי 5830/96

בשם המערערת: עו"ד רפאל פרקש

בשם המשיב: עו"ד עמיר פיס

פסק-דין

1. ערעור על החלטתו של בית משפט השלום ברמלה (כב' השופטת דליה גנות), מיום 22.3.98, בה

נדחתה בקשת המערערת לפסילת בית המשפט מלהמשיך ולישב בדיון בעניינה.

2. המערערת נתבעה על ידי המשיב בבית משפט השלום ברמלה, בתביעה לפינוי נכס מגורים ובית

כנסת. בתיק התקיימו ארבע ישיבות קדם משפט. בישיבה שנתקיימה ביום 13.5.97 ביקש המשיב לתקן את

כתב התביעה. בית המשפט נעתר לבקשה וקצב מועד לתיקון. בישיבה נוספת, שהתקיימה ביום 3.9.97, ניתנה

למשיב ארכה נוספת להגשת כתב תביעה מתוקן, נוכח אי הגשתו של זה במועד. בדיון שנערך ביום 30.11.97,

הציע בית המשפט לצדדים פשרה שעיקרה הסכם שיחתם בין הצדדים ויסדיר תשלום שכר דירה עבור דירת

המגורים ובית הכנסת, תוך התחשבות במצבה הקשה של המערערת. הן המערערת והן המשיב הסכימו באופן

עקרוני להצעה, כאשר בא כוח המשיב התחייב כי יעביר את העניין לועדת פשרות ומליץ על אישורה. ביני לביני הוגש כתב התביעה המתוקן.

3. בישיבה נוספת שנערכה ביום 2.2.98 החליט בית המשפט כי המערערת תוכל להגיש כתב הגנה לכתב התביעה המתוקן. כן נקבע בהחלטה, כי:

"מעבר לצורך אוסיף, כי אין לי כל ספק כי התובע [המשיב] הציע לנתבעת [המערערת] הצעות נדיבות להפליא, אלא שנראה שכל שהתגברה אדיבותו של התובע [המשיב] כך גבר תאבונה של הנתבעת [המערערת] לקבל עוד ועוד ואין לי אלא להצר על כך, שכן באמת ובתמים התובע [המשיב] בא לקראת הנתבעת [המערערת], התחשב במצבה הטרגי של המשפחה, אלא שכאמור כל הצעה נדחתה מתוך מגמה לקבל עוד ועוד".

4. ביום 1.3.98 ביקשה המערערת מבית המשפט, כי יפסול עצמו מלישב בדין בעניינה. בבקשה צוין, כי מעבר לדברים האמורים בהחלטת בית המשפט מיום 2.2.98, אמר בית המשפט כלפי בתה של המערערת (שהופיעה במקום המערערת עצמה), כי יש לה "עיניים גדולות" וכי היא השתלטה על רחוב שלם. עוד נטען, כי כאשר ניסתה בתה של המערערת להגיב לדברים אלה, היסה אותה בית המשפט ולא איפשר לה להגיב. עוד טענה המערערת, כי על יסוד דברים אלה והאמור בהחלטה מיום 2.2.98, ברי, כי כב' בית המשפט גיבש דעה מגובשת ביחס לנושא תביעת הפינוי. כך, בייחוד לאור "שינוי החזית" וההפרש, שבין הצעת בית המשפט בישיבה מיום 30.11.97 (שהתחשבה, לטענת המערערת, במערערת ומצבה הטרגי), לבין ההצעה שהוצעה בדיון שלאחר מכן, קרי, ביום 2.2.98 (שנטתה, לטענת המערערת, לטובתו של המשיב). אליבא דמערערת, דבריה של כב' השופטת והצעת הפשרה מטעמה, מצביעים על קיומה של דעה קדומה נחרצת על העניין שבפניה. כך, לאור הבעת הדעה לעניין הסכום הראוי לפיצוי והבעת הדעה לעניין "תאבונה" של המערערת.

5. בהחלטתו מיום 22.3.98, דחה בית המשפט את הבקשה לפסול עצמו מלישב בדין. בפתח החלטתו ציין בית המשפט את מספר הישיבות הרב שנערך בתיק זה, הכל מתוך כוונה למצוא הסדר פשרה שיניח את דעתם של שני הצדדים. כן ציין בית המשפט, כי הניח הוא לבתה של המערערת להופיע במקומה - ללא יפוי כוח נוטריוני - הכל מתוך מטרה לסייע למערערת. עוד ציין בית המשפט, כי בתה של המערערת, שהופיעה כאמור מטעמה של המערערת בדיון, החציפה פנים לבית המשפט שעה שהתפרצה שוב ושוב ודחתה כל הצעת פשרה תוך ציון מצבה הטרגי של המשפחה. בית המשפט הדגיש בהחלטתו, כי "הצעותיו של בית המשפט ניתנו תוך ניתוק מלא מהמצב המשפטי של הנתבעת [המערערת] בנכס", וכי "יובהר למעלה מכל ספק, כי במהלך חמשת

הדיונים לא התייחסתי ולו פעם אחת למצבה המשפטי של התביעה... אין מדובר בנקיטת עמדה או במשוא פנים כלשהו אלא בנסיון כן ואמיתי של בית המשפט לסייע לנתבעת [המערערת] בשל מצבה הקשה של המשפחה".

6. על החלטה זו מונח בפני ערעור המערערת בה חוזרת היא על עיקרי טענותיה כפי שנטענו בבית משפט השלום. המערערת מדגישה, כי אין אמת בקביעה כי המערערת דחתה כל הצעה שהובאה בפניה. כן הודגש, כי קביעת בית המשפט כי ההצעות שהוצעו היו "נדיבות להפליא", אינה עולה בקנה אחד עם קביעתו, כי ההחלטה דנן ניתנה תוך ניתוק מן המצב המשפטי בנכס. כך, אליבא דמערערת, ברי מדברי בית המשפט והחלטותיו, כי הנחתו היא כי תביעת הפינוי תתקבל בסופו של יום, וכי לא יוכל להיפסק סכום פיצויים העולה על הצעת הפשרה שהוצעה על ידי המשיב.

7. לאחר שעיינתי בערעור ובחומר שצורף לו, נחה דעתי כי דינו של הערעור להידחות. אכן, בית המשפט במקרה דנן הלך כברת דרך - הן כלפי המשיב והן כלפי המערערת - בנסותו למצוא פתרון פשרה מוסכם על הצדדים, פתרון, שיהא בו כדי להניח את דעתם של הצדדים מבלי להיזקק לגוף התובענה ומבלי להכריע בטענות העובדתיות והמשפטיות העומדות ביסודה. נסיון מעין זה להציע הצעת פשרה, אינו עולה כשלעצמו כדי חשש ממשי למשוא פנים (ראה: ע"א 5796/97 פיניציה מפעלי זכוכית בע"מ נ' ניסים רונן (טרם פורסם); ע"א 4237/97 קפלון נ' קרביצקי (טרם פורסם); רע"א 287/88 מנוף סיגנל נ' סמיר עבדל ראזק, פ"ד מד(3) 750, 761; ע"א 5054/96 דחלה נ' קרן קיימת לישראל (לא פורסם)). על כן, כל עוד אין חשש ממשי למשוא פנים, במובן זה ש"המשחק מכור" (ראה: בג"ץ 2148/94 גלברט נ' וועדת החקירה, פ"ד מח(3) 523, 605), אין עילה לפסילת השופט מלישב בדיון על רקע הצעת הפשרה כשלעצמה. במקרה דנן ברי, הן מנוסח ההצעה והן מההחלטה לעניין פסלות השופט, כי לא נתקיים כל חשש ממשי למשוא פנים. ההצעה הוצעה במהלך של קדם משפט, ללא כל הבעת עמדה באשר לסיכויי התביעה או למצב המשפטי והזכויות בנכסים השונים העומדים ביסוד התביעה. לא זו אף זו: תמוהה במיוחד טענת הפסלות של המערערת, שעה שהיא מוסבת רק על הצעת הפשרה מיום 2.2.98, בעוד שאין למערערת כל טרזניה - ולו לכאורה - על הצעת הפשרה של בית המשפט מיום 30.11.97. אכן, כשם שבהצעת הפשרה הראשונה - שננתה לטובת המערערת (לטענתה) לא היתה עילת פסלות, כך בהצעה המאוחרת יותר, שננתה (לטענת המערערת) לרעתה. גם מטעם זה סברתי, כי דינו של ערעור זה להידחות.

המערערת תישא בהוצאות המשיב בסך 5,000 ש"ח.

ניתן היום, כ"ד בסיון התשנ"ח (18.6.98).

ה נ ש י א

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
/דד/A02.98022590